

Handlingsprogram 2026 - 2027

Strategi for landbruket i Telemark 2026 - 2038

Foto: Telemark Bondelag

Handlingsprogram 2026 - 2027

Handlingsprogrammet beskriver tiltak som skal være med på å nå målene i Strategi for landbruket i Telemark 2026-2038.

Dette handlingsprogrammet er vedtatt 01.02.26 av Partnerskap landbruk.

Delmål i Strategi for landbruket i Telemark 2026-2038:

- 1 Styrke og videreutvikle **produsentmiljøene** for å øke en bærekraftig matproduksjon
- 2 Kompetanse og rekruttering
- 3 Telemark skal bli Norges sterkeste merkevare innen **lokalmat og landbruksbaserte opplevelser**
- 4 **Husdyrproduksjon** er en bærebjelke i telemarkslandbruket
- 5 Telemark skal bidra til å nå målene i «Grøntsektoren mot 2035» ved å øke produksjonen av **frukt, bær og grønnsaker** innen de markedsmessige mulighetene.
- 6 Telemark skal øke produksjonen av **korn og proteinvekster** – både i areal og avling.
- 7 **Skogbruket** i Telemark er bærekraftig, klimatilpasset og bidrar til økt lokal verdiskaping
- 8 Landbruket i Telemark skal være **bærekraftig**

Oversikt over tiltak 2026 – 2027

Vi ser et stort engasjement og mange gode forslag til tiltak for å styrke landbruket i Telemark. Alle innspill og aktiviteter er støtteverdige og viktige for å utvikle næringen videre. Samtidig må vi erkjenne at vi har begrensede ressurser, både når det gjelder økonomi og kapasitet. Det er derfor nødvendig å prioritere.

Det er kritisk for husdyrmiljøene i Telemark, så tiltak som støtter opp under husdyrproduksjon vil være viktige i 2026 – 2027. Et prosjekt i innen dette området vil bli prioritert (se tabell). Det er også viktig å støtte opp om planteproduksjon, herunder frukt og korn.

For å utløse ønsket aktivitet er det viktig at det regionale partnerskapet bidrar til å gjøre landbruksstrategien og tilhørende handlingsprogram godt kjent blant landbruksaktører, kommuner og andre relevante miljøer. Dette vil gjøre det enklere for aktørene å komme med initiativer og utvikle nye tiltak.

Tiltak som ikke er tatt med kan være både gode og viktige, men vi har valgt ut hva vi skal ha ekstra fokus på i denne toårsperioden.

For å sikre fremdrift og måloppnåelse skal status for handlingsprogrammet være en fast sak på alle møter i det regionale partnerskapet.

Felles gjennomføringsfrist for alle tiltakene er 31. desember 2027.

Tiltak	Beskrivelse	Ansvar
Styrke og videreutvikle produsentmiljøene for å øke en bærekraftig matproduksjon		
Utvikle faglige og sosiale produsentmiljøer.	Oversikt og utvikling av eksisterende og nye faglige og sosiale produsentnettverk. Styrke deltakelse, samarbeid og kompetanseheving i produsentmiljøene innen husdyr, frukt, bær, grønnsaker, korn og proteinvekster.	Statsforvalteren overordna ansvar med initiativ fra nettverkene, organisasjoner, kommuner og andre
Mobilisere produsentmiljøene til næringsutvikling	Arrangere en samling som skal legge til rette for at produsentmiljøene samarbeider om kompetanse, ressurser, ideer og interesser med mål om økt næringsutvikling.	Ansvar partnerskapet i landbruket
Kompetanse og rekruttering		
Øke rekruttering til landbruket	Rekruttering og kompetansebygging i landbruk og skogbruk gjennom målrettede ungdomstiltak. (Eksempel karrieredager, mentor- og kompetanseprogram, veiledning ved generasjonsskifte, urbant landbruk og sommerjobbprosjekter.)	Tiltaket forutsetter aktivt ansvar og initiativ fra produsentmiljøene, faglaga, fylkeskommunen, kommunene, Statsforvalteren og øvrige relevante aktører.

Utvikling og oppgradering av Nome videregående skole avd. Søve	Planlegge for nødvendig modernisering og videreutvikling av bygningsmasse, uteområder og faglige fasiliteter for å sikre et læringsmiljø for å møte framtidige læringsbehov.	Fylkeskommunen må følge opp med prioritering i økonomiplan og budsjett
Telemark skal bli Norges sterkeste merkevare innen lokalmat og landbruksbaserte opplevelser		
Styrke og utvikle Matrike Telemark	Styrke produsentnettverk for samarbeid, kompetanse, utvikling og synliggjøring av Telemarks matprodukter.	Matrike Telemark i regi av Fylkeskommunen arrangerer samlinger for produsentene hvor temaene omhandler merkevarebygging. Statsforvalteren bidrar i dette arbeidet.
Husdyrproduksjon er en bærebjelke i telemarkslandbruket		
Stimulere til økt husdyrproduksjon	Gjennomføre prosjekt som bidrar til å stimulere til økt antall husdyrbruk og husdyr, samtidig som beiteressurser utnyttes bedre, for å styrke gårdenes økonomiske robusthet, produksjonseffektivitet og bærekraft.	Ansvar Telemark bondelag og Telemark bonde og småbrukarlag. Samarbeid med TFK, SFVT mfl.. Initiativ fra organisasjoner, produsenter eller andre.
Telemark skal bidra til å nå målene i «Grøntsektoren mot 2035» ved å øke produksjonen av frukt, bær og grønnsaker innen de markedsmessige mulighetene.		
Stimulere til økt produksjon og norskandel av frukt, bær og grønnsaker.	Støtte tiltak som bidrar til økt produksjon og norskandel av frukt, bær og grønnsaker gjennom lokal foredling, verdiskaping og styrket markedsadgang.	Initiativ må komme fra organisasjoner, kommuner, produsenter eller andre
Telemark skal øke produksjonen av korn og proteinvekster – både i areal og avling.		
Stimulere til økt produksjon av korn og proteinvekster.	Støtte tiltak som øker produksjon av korn og proteinvekster gjennom forbedret agrobiologi, optimal bruk av innsatsfaktorer og tiltak som gir høyere avling per dekar.	Initiativ må komme fra organisasjoner, kommuner, produsenter eller andre
Skogbruket i Telemark er bærekraftig, klimatilpasset og bidrar til økt lokal verdiskaping		
Skogproduksjon som utnytter arealenes produksjonsevne i endret klima	Økt ungsogpleie, skjøtsel som fremmer økt stabilitet og motstandsdyktighet, riktig treslag på riktig sted	Næringsaktørene har ansvar med bistand fra kommunene og Statsforvalteren
Kompetanseheving hos beslutningstakere og allmennhet for å sikre hensynet til	Kommuneplaner, temaplaner og kartlegginger er med på å sette rammene for næringsutøvelse. Disse rammene må gi relevante føringer, ikke utilsiktede hindre for næringen.	Ansvar er hos kommunene og fylkeskommunen.

aktiv skogproduksjon og tømmerforsyning	Drift av «nærskogen» rundt byer og tettsteder kan brukes som kontaktpunkter med allmennheten og formidling av informasjon om aktivt skogbruk og verdiskapingen i skogbruket.	
Landbruket i Telemark skal være bærekraftig		
Støtte prosjekter som gir miljø- og klimaforbedringer gjennom ny teknologi, bedre jordhelse og oppfølging av klimaavtalen.	Må gi miljømessig forbedring	Initiativ må komme fra organisasjoner, kommuner, andre

Oversikt over forvaltningsoppgaver

Løpende forvaltningsoppgaver som støtter oppunder handlingsplanens mål

For å styrke og videreutvikle produsentmiljøene for økt bærekraftig produksjon:

- Følge opp jordleieavtaler og arealer ute av drift for å sikre jordvern og aktiv bruk av jordbruksarealer. Kommunene skal følge opp driveplikt og bør prioritere kontroll av leieavtalenes varighet.
- Unngå omdisponering av dyrka og dyrkbar jord. Statsforvalteren er innsigelsesmyndighet.
- Videreføre Partnerskap landbruk som samarbeid mellom forvaltning og landbruksorganisasjonene.

For å sikre at **landbruket i Telemark er bærekraftig**:

- Revidere Regionalt miljøprogram for jordbruket i Vestfold og Telemark og tilhørende forskrift (2026–2027), ledet av Statsforvalteren i samarbeid med fylkeskommunen, kommunene og landbruksorganisasjonene.
- Forvalte og videreutvikle tilskuddsordninger for klima, miljø, natur- og kulturminneverdier i jordbruket, i samarbeid mellom Statsforvalteren, fylkeskommunen, kommunene og næringen.

Telemark
FYLKESKOMMUNE

telemarkfylke.no

Postadresse:

Postboks 2844
3702 Skien

Besøksadresse:

Torggata 18
3717 Skien

Tlf. 35 91 70 00
post@telemarkfylke.no

Utarbeidet av **Partnerskap landbruk:**

Statsforvalteren
i Vestfold og Telemark

Telemark
FYLKESKOMMUNE

Innovasjon
Norge

Telemark Bonde-
og Småbrukarlag

at skog

